ARREST VAN HET HOF
VAN 13 DECEMBER 1973 [1]

Hollandse Melksuikerfabriek tegen Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het College van Beroep voor het Bedrijfsleven)

Zaak 150-73

In de zaak 150-73

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, in het aldaar aanhangig geding tussen

HOLLANDSE MELKSUIKERFABRIEK, gevestigd te Uitgeest,

en

HOOFDPRODUKTSCHAP VOOR AKKERBOUWPRODUKTEN, te 's-Gravenhage,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging c.q. geldigheid van 's Raads verordening (EEG) nr. 204/69 van 28 januari 1969, tot vaststelling van de algemene regels aangaande de toekenning van restituties bij uitvoer en de criteria voor de vaststelling van het restitutiebedrag betreffende bepaalde [uitgevoerde] landbouwprodukten,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, A. M. Donner en M. Sørensen, Kamerpresidenten, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh en A. J. Mackenzie Stuart (rapporteur), Rechters,

Advocaat-Generaal: A. Trabucchi
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

1 — Procestaal: Nederlands.

ARREST

Ten aanzien van de feiten

A — Overwegende dat met betrekking tot de feiten, het prejudicieel verzoek en de posita van partijen ter terechtzitting is gerapporteerd als volgt:

I — De feiten en het proces-verloop

1. Het hoofdgeding betreft het stelsel van restituties bij uitvoer van lactoalbumine, dat wordt vervaardigd uit wei, een produkt dat valt onder post 04.02, „melk en room, verduurzaamd, ingedikt of met toegevoegde suiker", van het gemeenschappelijk douanetarief.

2. Volgens de basisverordening in de sector melk, verordening (EEG) nr. 804/68 van de Raad (PB nr. L 148 van 28 juni 1968, blz. 13) kunnen restituties worden toegekend voor bepaalde zuivelprodukten, waaronder lactoalbumine, die niet vallen onder bijlage II van het Verdrag en dus als zodanig geen landbouwprodukten zijn. Op grond van artikel 17, lid 1, van verordening nr. 804/68 kan een restitutie worden toegekend voor „melk en room enzovoort", ook in de vorm van lactoalbumine.

Luidens artikel 17, lid 3, stelt de Raad de algemene voorschriften vast betreffende de toekenning van de restituties, het bepalen van het bedrag en de voorafgaande vaststelling ervan.

Artikel 17, lid 4, bepaalt dat de restituties periodiek worden vastgesteld volgens de „beheerscomitéprocedure" (men zie de artikelen 29 en 30 van de verordening), en wel bij door de Commissie vast te stellen verordeningen.

Krachtens artikel 17, lid 3, heeft de Raad verordening (EEG) nr. 204/69 van 28 januari 1969 (PB nr. L 29 van 5 februari 1969, blz. 1) uitgevaardigd tot vaststelling van de algemene regels aangaande de toekenning van restituties bij uitvoer en de criteria voor de vaststelling van het restitutiebedrag betreffende bepaalde landbouwprodukten, uitgevoerd in de vorm van goederen die niet onder bijlage II van het Verdrag vallen.

Artikel 3, lid 3, van deze verordening bepaalt dat voor de in bijlage C opgenomen goederen (met name lactoalbumine) bij de berekening van het restitutiebedrag moet worden uitgegaan van de hoeveelheid basisprodukten die in die bijlage is vastgesteld.

Artikel 4 bepaalt dat de restitutievoet iedere maand wordt vastgesteld per 100 kg in bijlage A genoemd basisprodukt.

Voor albuminen kan bijlage C worden weergegeven als volgt:

		Eieren in de schaal kg
35.02	A.IIa) Ovoalbumine en lactoalbumine	(4)

(4) Hoeveelheid voortvloeiend uit de toepassing van de coëficiënt die vastgesteld is voor de berekening van het bedrag van de invoerbelasting.

De *Commissie* heeft bij verschillende verordeningen, zoals verordening (EEG) nr. 2304/71 (PB nr. L 243 van 29 oktober 1971, blz. 25), restituties vastgesteld voor eieren en eigeel, uitgevoerd in de vorm van ovoalbumine.

3. In de periode van 30 december 1971 tot en met 29 november 1972 heeft verzoekster in het hoofdgeding 32 partijen lactoalbumine met 80 % gedroogd melkvet uitgevoerd naar derde landen.

Aangezien de Melksuikerfabriek meende dat in verordening nr. 204/69 lactoalbumine met ovoalbumine werd gelijkgesteld, verzocht zij het Hoofdproduktschap om toekenning van een restitutie bij de uitvoer van lactoalbumine.

Bij besluit van 11 januari 1973 wees het Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten dit verzoek af op grond van de overweging dat

„(in verordening nr. 204/69) nergens wordt bepaald dat wei, een produkt dat gerangschikt moet worden onder post 04.02, wordt gelijkgesteld met een andere restituabele zuivelgrondstof, noch dat wei of enige andere zuivelgrondstof wordt gelijkgesteld met eieren in de schaal . . .".

„De coëfficiënt voor eieren in de schaal voorkomende bij post 35.02 van bijlage C . . . kan dus alleen betrekking hebben op ovoalbumine".

4. Tegen dit besluit stelde de vennootschap Hollandse Melksuikerfabriek op 7 februari 1973 beroep in bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Het College, van mening dat zich hier een vraag nopens de uitlegging van het gemeenschapsrecht voordeed, wendde zich tot het Hof van Justitie met de volgende vragen:

1. Moet het gestelde in de bijlage C van verordening (EEG) nr. 204/69 aldus worden uitgelegd dat het nootteken 4, gesteld in de verticale kolom „Eieren in de schaal" achter de onder tariefpost 35.02 A II a) vermelde goederen „Ovoalbumine en lactoalbumine", mede betrekking heeft op het goed lactoalbumine?
2. Zo ja, brengt dit dan mede dat volgens de bepalingen dier verordening de toekenning van een uitvoerrrestitutie, als bedoeld in haar artikel 1, mede in uitzicht wordt gesteld ten aanzien van het goed lactoalbumine?
3. Indien ook de tweede vraag bevestigend moet worden beantwoord, dient dan de ter zake van de uitvoer van dat goed toe te kennen restitutie te worden berekend op basis van de bij voetnoot 4 vermelde „hoeveelheid voortvloeiende uit de toepassing van de coëfficiënt die vastgesteld is voor de berekening van het bedrag van de invoerbelasting"?
4. Indien vorengestelde vragen bevestigend moeten worden beantwoord, zijn dan de bepalingen van genoemde verordening, voor zover zij tot de bevestigende beantwoording van die vragen leiden, verbindend, nu lactoalbumine niet is genoemd in de bijlage II bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en die verordening niet tot stand is gebracht op de wijze, voorzien in artikel 235 van dat Verdrag?

Blijkens de uitspraak van het College van Beroep betoogt verzoekster in het hoofdgeding het volgende:

Bijlage C verwijst zowel voor ovoalbumine als voor lactoalbumine naar dezelfde berekeningscoëfficiënt als die, welke geldt voor eieren in de schaal.

Daaruit volgt dat voor lactoalbumine dezelfde uitvoerrestitutie moet worden toegekend als voor een gelijke hoeveelheid ovoalbumine, en wel berekend via een coëfficiënt voor eieren in de schaal.

Artikel 1 van verordening nr. 170/67/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende een gemeenschappelijke regeling van het handelsverkeer voor ovoalbumine en lactoalbumine (PB nr. 130 van 28 juni 1967, blz. 2596) bepaalt dat belastingen bij invoer worden toegepast op ovoalbumine en lactoalbumine. Gezien het verband tussen deze bepaling en de voetnoot in bijlage C van verordening nr. 204/69 heeft de Gemeenschapswetgever deze beide goederen willen gelijkstellen.

Volgens genoemde uitspraak heeft het Hoofdproduktschap hiertegen — ter aanvulling van de redengeving van zijn besluit van 11 januari 1973 — subsidiair het volgende ingebracht:

Het was niet mogelijk bij verordening nr. 204/69 lactoalbumine gelijk te stellen met ovoalbumine en dus restitutieverlening mogelijk te maken voor lactoalbumine, vervaardigd uit een produkt dat onder een andere marktordening valt. Een dergelijke gelijkstelling treedt buiten het kader der marktordeningen; zij is slechts mogelijk op basis van artikel 235

van het Verdrag, zoals ten aanzien van de invoer is gebeurd (verordening nr. 170/67/EEG).

5. De uitspraak van het College van Beroep is op 16 juli 1973 ter griffie van het Hof ingeschreven.

6. Het Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten en de Commissie van de Europese Gemeenschappen hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

7. Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Opmerkingen van het Hoofdproduktschap

Het Hoofdproduktschap handhaaft zijn in het Hoofdgeding aangevoerde argumenten en verwijst naar de uitspraak waarin deze zijn weergegeven.

Op de eerste vraag ware te antwoorden dat bijlage C van verordening nr. 204/69 geen betrekking heeft op lactoalbumine. Lactoalbumine zou op basis van de in het produkt verwerkte zuivelgrondstof in beginsel wel aanspraak kunnen geven op een uitvoerrestitutie, doch in verordening nr. 204/69 is men niet aldus te werk gegaan.

Opmerkingen van de Commissie

De Commissie van de Europese Gemeenschappen merkt op dat verordening nr. 204/69 slechts regels en criteria geeft, welke bij de vaststelling van restituties in acht moeten worden genomen. Zij doet als zodanig geen recht op een restitutie ontstaan. Daartoe ware een optreden van de Commissie vereist, die krachtens de betrokken basisverordeningen de restituties periodiek heeft vast te stellen.

Bij het vaststellen van de verordeningen waarbij de restitutiepercentages zijn bepaald voor eieren en eigeel, uitgevoerd in de vorm van niet in bijlage II van het Verdrag vermelde goederen (met name ovoalbumine), lag het niet in de bedoeling van de Commissie restituties toe te kennen bij de uitvoer van lactoalbumine: gezien de elementen waarmede zij overeenkomstig artikel 4, lid 2, van verordening nr. 204/69 rekening moet houden, heeft zij gemeend daartoe niet te moeten overgaan.

Tot heden zijn geen restituties bij uitvoer van lactoalbumine vastgesteld.

De drie eerste vragen

Volgens de Commissie moeten deze drie vragen bevestigend worden beantwoord.

Bijlage C van 's Raads verordening nr. 204/69 vermeldt uitdrukkelijk „ovoalbumine en lactoalbumine". Deze bijlage verwijst ten aanzien van de hoeveelheid basisprodukt — eieren in de schaal — die ter *berekening van het restitutiebedrag* moet worden aangehouden, naar de coëfficiënt die in de regeling van het handelsverkeer (verordening nr. 170/67) wordt toegepast voor de bepaling van de belasting bij de invoer van ovoalbumine en lactoalbumine.

De vermelding van lactoalbumine in bijlage C van verordening nr. 204/69 berust dus niet op een vergissing.

De Commissie ziet volstrekt niet in waarom de voetnoot niet voor lactoalbumine zou gelden: de verordening geeft geen andere berekeningsmethode volgens welke de Commissie het percentage van de uitvoerrestitutie voor lactoalbumine zou kunnen bepalen, indien zij (quod non) zou besluiten daartoe over te gaan.

Aangezien ovoalbumine en lactoalbumine zowel technisch als commercieel sterke overeenkomst vertonen, was het — voor het geval de Commissie voor lactoalbumine restituties zou vaststellen — geboden dat zij op hetzelfde niveau zouden liggen.

De vierde vraag

De Raad is in beginsel bevoegd om op grondslag van artikel 43 van het Verdrag

en op grond van op dat artikel gebaseerde verordeningen algemene regels vast te stellen inzake de verlening van een restitutie voor lactoalbumine.

Volgens de basisverordening voor de zuivelsector (verordening nr. 804/68) komt lactoalbumine, als één der in artikel 1 van die verordening bedoelde basisprodukten, in aanmerking voor een restitutie bij uitvoer; wei, waaruit lactoalbumine wordt vervaardigd, maakt deel uit van deze in artikel 1 bedoelde produkten, aangezien wei onder tariefpost 04.02 valt.

De Raad heeft van deze bevoegdheid gebruik gemaakt in verordening nr. 204/69 en heeft lactoalbumine opgenomen in bijlage C dier verordening, die op de basisverordening voor de zuivelsector steunt. Ook indien bij de *berekening* van de restituties voor lactoalbumine wordt uitgegaan van gegevens die betrekking hebben op een ander produkt dan het produkt waaruit lactoalbumine is vervaardigd, doet zulks rechtens niet af aan het feit dat, wanneer de Commissie dergelijke restituties vaststelt, deze worden verleend voor het landbouwprodukt waaruit lactoalbumine wordt vervaardigd.

Verordening nr. 204/69 regelt niet de restitutie voor lactoalbumine en ovoalbumine, maar wel de restitutie voor de landbouwprodukten die worden uitgevoerd in de vorm van lactoalbumine en ovoalbumine. De Commissie ziet niet in, waarom deze regel niet op grond van artikel 43 van het Verdrag zou mogen worden vastgesteld. De restitutie is en blijft, ongeacht de berekeningsmethode, een landbouwmaatregel.

Wat verordening nr. 170/67 betreft, de gelijkschakeling van lactoalbumine en ovoalbumine voor de berekening van de belasting bij invoer berustte op artikel 235, omdat deze belasting op artikel 235 steunt.

B — Nadat het hierbij weergegeven rapport ter terechtzitting was uitgebracht, is op 14 november 1973 tot de mondelinge behandeling overgegaan, waarbij partijen in het hoofdgeding en de Commissie zijn gehoord.

De *Hollandse Melksuikerfabriek* heeft er met herhaling van hetgeen in het hoofdgeding werd gesteld, met name op gewezen:

— dat lactoalbumine en ovoalbumine elkander in zo vergaande mate kunnen vervangen dat er praktisch van één produkt sprake is;

— dat beide produkten bij invoer krachtens verordening nr. 170/67 aan dezelfde belasting onderworpen zijn;

— dat de uitvoerrestituties krachtens de artikelen 3, lid 3, en 4 van verordening nr. 204/69 volgens dezelfde methode moeten worden berekend;

— dat in deze verordeningen het verband tussen deze beide praktisch identieke produkten is erkend in die zin dat de Commissie door de restitutie voor ovoalbumine vast te stellen implicite een restitutie voor lactoalbumine heeft vastgesteld;

— dat deze stelling bevestiging vindt in het feit dat het Hoofdproduktschap in 1971 en 1972 op grond van dezelfde regeling aan de Melksuikerfabriek restituties bij uitvoer van lactoalbumine heeft verleend.

Het *Hoofdproduktschap* aanvaardt de conclusie van de Commissie, doch betwist dat de Raad een —desnoods forfaitaire — methode ter berekening van de restitutie voor lactoalbumine op grondslag van een niet tot de zuivelsector behorend produkt zou mogen vaststellen.

De *Commissie* heeft zich beperkt tot een uiteenzetting van de economische redenen die haar van vaststelling van een restitutie voor lactoalbumine deden afzien.

De Hollandse Melksuikerfabriek was ten deze vertegenwoordigd door Mr. Scheer, advocaat te 's-Gravenhage, het Hoofdproduktschap door mr. Schippers en de

Commissie van de Europese Gemeenschappen door haar juridisch adviseur Bourgeois, als gemachtigde.

C — De Advocaat-Generaal heeft ter terechtzitting van 5 december 1973 zijn conclusie genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het College van Beroep voor het Bedrijfsleven bij arrest van 13 juli 1973, ingekomen ter griffie op 16 juli 1973, het Hof krachtens artikel 177 van het Verdrag een aantal vragen heeft gesteld inzake de uitlegging c.q. geldigheid van 's Raads verordening (EEG) nr. 204/69 van 28 januari 1969 tot vaststelling van de algemene regels aangaande de toekenning van restituties bij uitvoer en de criteria voor de vaststelling voor het restitutiebedrag betreffende bepaalde landbouwprodukten, uitgevoerd in de vorm van goederen die niet onder bijlage II van het Verdrag vallen (PB nr. L 29 van 5 februari 1969, blz. 1);

2 dat de gestelde vragen met name de uitlegging betreffen welke dient te worden gegeven aan de in bijlage C dier verordening onder de onderverdeling 35.02-A-II-a voorkomende warenomschrijvingen „ovoalbumine en lactoalbumine";

3 dat het hoofdgeding blijkens het dossier gevoerd wordt over de vraag of de Raad door die omschrijving lactoalbumine met ovoalbumine heeft willen gelijkstellen, zodat de verordeningen der Commissie tot vaststelling van de restitutie voor in de vorm van ovoalbumine uitgevoerde eieren ook voor in de vorm van lactoalbumine uitgevoerde melk zou gelden;

4 Overwegende dat de werking van verordening nr. 204/69 niet op zichzelf, doch in het raam van de gehele regeling inzake de exportrestituties voor niet onder bijlage II van het Verdrag vallende zuivelprodukten moet worden bezien;

5 Overwegende dat in artikel 17, lid 1, van de basisverordening voor de sector melk, 's Raads verordening nr. 804/68 (PB nr. L 148 van 28 juni 1968, blz. 13), het verlenen van restituties mogelijk is gemaakt voor onder post 04.02 vallende zuivelprodukten die worden uitgevoerd in de vorm van in de bijlage der verordening opgenoemde produkten, onder meer lactoalbumine;

6 dat de algemene voorschriften betreffende de toekenning — en de bepaling van het bedrag — der restituties volgens lid 3 van genoemd artikel door de Raad worden vastgesteld;

7 dat de restituties ingevolge lid 4 van dat artikel door de Commissie periodiek volgens de „beheerscomitéprocedure" worden vastgesteld;

8 dat de Raad in zijn verordening (EEG) nr. 204/69, gelet op artikel 17, lid 3, van verordening nr. 804/68 en een aantal basisverordeningen voor andere landbouwsectoren, de algemene regels aangaande de toekenning van het restitutiebedrag voor niet onder bijlage II van het Verdrag vallende goederen heeft vastgesteld;

9 dat het restitutiebedrag volgens artikel 2 dier verordening wordt verkregen door vermenigvuldiging van twee factoren, te weten de hoeveelheid in bijlage A genoemde basisprodukten enerzijds en de restitutievoet voor het betrokken basisprodukt anderzijds;

10 dat voor de in bijlage C opgenomen goederen volgens artikel 3 moet worden uitgegaan van de hoeveelheid basisprodukten die in de bijlage forfaitair is vastgesteld;

11 dat die bijlage ten aanzien van lactoalbumine en ovoalbumine naar dezelfde forfaitair vastgestelde hoeveelheid eieren in de schaal verwijst;

12 Overwegende dat ofschoon derhalve de bepalingen van verordening nr. 204/69 — als algemene regelen —— door referentie aan eieren in de schaal één en dezelfde methode voor berekening van de restitutie bij uitvoer van lactoalbumine en ovoalbumine behelzen, zij nochtans niet in die zin mogen worden uitgelegd dat zij aanspraak op de restitutie zouden doen ontstaan;

13 dat een restitutie voor in de vorm van lactoalbumine uitgevoerde melk slechts kon worden verleend op grond van een door de Commissie krachtens artikel 17, lid 4, van verordening nr. 804/68 vastgestelde verordening;

14 dat vaststaat dat de Commissie geen zodanige verordening heeft vastgesteld;

15 dat wanneer de Commissie derhalve meermalen een restitutievoet voor in de vorm van ovoalbumine uitgevoerde eieren heeft vastgesteld, daardoor geen aanspraak op een restitutie voor in de vorm van lactoalbumine uitgevoerde melk ontstaat;

16 dat derhalve aan de nationale rechter dient te worden geantwoord dat ook al wordt lactoalbumine in verordening (EEG) nr. 204/69 en met name in haar bijlage C onder de maatstaven ter berekening van het bedrag der restituties bij uitvoer van ovoalbumine mede vermeld, een bij uitvoer van ovoalbumine in uitzicht gestelde restitutie nochtans niet ook geldt voor de uitvoer van lactoalbumine, waar zulks door de Commissie niet uitdrukkelijk is bepaald in een krachtens artikel 17 van 's Raads verordening nr. 804/68 vastgestelde verordening;

Ten aanzien van de kosten

17 Overwegende dat de kosten, door de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen aan het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking komen en dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een voor de nationale rechter gerezen incident is te beschouwen, zodat deze laatste over de kosten heeft te beslissen;

Gezien de stukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de mondelinge opmerkingen van partijen in het hoofdgeding, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de Commissie van de Europese Gemeenschappen;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 177;
Gelet op 's Raads verordening (EEG) nr. 804/68, met name artikel 17;
Gelet op 's Raads verordening (EEG) nr. 204/69, met name de artikelen 1 tot en met 4, alsmede op de bijlagen dier verordening;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, met name artikel 20;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de vragen door het College van Beroep voor het Bedrijfsleven bij uitspraak van 13 juli 1973 gesteld, verklaart voor recht:

Ook al wordt lactoalbumine in verordening (EEG) nr. 204/69 en met name in haar bijlage C onder de maatstaven ter berekening van het bedrag der restituties bij uitvoer van ovoalbumine mede vermeld, geldt nochtans een bij uitvoer van ovoalbumine in uitzicht gestelde restitutie niet ook voor de uitvoer van lactoalbumine, waar zulks door de Commissie niet uitdrukkelijk is bepaald in een krachtens artikel 17 van 's Raads verordening nr. 804/68 vastgestelde verordening.

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars
Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op dertien december negentienhonderddrieënzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President
R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL A. TRABUCCHI VAN 5 DECEMBER 1973 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

De in deze zaak gestelde vragen gaan om de uitlegging van verordening nr. 204/69/EEG van de Raad van 28 januari 1969 tot vaststelling van de algemene regels aangaande de toekenning van restituties bij uitvoer van bepaalde landbouwprodukten die niet vallen onder bijlage II van het Verdrag. De vragen zijn gerezen in een geding voor het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, waarin verzoekster de wettigheid bestrijdt van de weigering van de bevoegde Nederlandse instantie om restitutie toe te kennen wegens de uitvoer naar derde landen van produkten welke als lactoalbumine waren aangegeven en die in het gemeenschappelijk douanetarief zijn ingedeeld onder post 35.02-A-II-1-b. De exporten vonden plaats in de tijd tussen 30 december 1971 en 29 november 1972.

Daar het hier een melkprodukt betreft, leze men om te beginnen artikel 17, lid 1, van verordening nr. 804/68, dat luidt:

1 — Vertaald uit het Italiaans.